

Методичні рекомендації

Методичні рекомендації щодо організації виховної роботи в умовах дистанційного навчання

Шановні колеги! Ми з вами живемо в один із найважчих періодів людства нової ери. Пандемія COVID-19 змінила наше звичне життя. Більшості з нас зрозуміло, що настав час, який змінить основи сучасних держав, економічних систем і способів організації світового співтовариства.

Тому зараз завдання вчителя – не просто навчити, дати знання з певного предмета, забезпечити виконання навчальної програми, а заспокоїти, порадити, дати життєві орієнтири.

Молоді люди повинні навчитись у цій непростій ситуації проявляти себе, взявши за основу справжні цінності, що роблять людину людиною. Наші учні підсвідомо розуміють, що світ змінюється. Він стане світом людини і для людини, в якому будуватиметься культура життя, а не смерті, – «світом, в якому людське життя, що його цінність ми вкотре для себе відкрили під час епідемії, буде наріжним каменем демократії, міжнародного права та нових глобальних економічних стосунків.» І саме зараз, замість тремтіти перед невидимим ворогом, усім нам, а насамперед молоді, треба об'єднатися у солідарній дії.

Ми уже бачимо приклади такої діяльності серед шкільних спільнот – челенджі на підтримку медиків, благодійні онлайн проекти. Сьогодні, як ніколи раніше, ми маємо змогу навчитись самим і навчити дітей справді важливим речам. За теперішніх умов важливою є активізація зусиль з підвищення духовного рівня учнівської молоді, формування у неї стійкої системи глибоких морально-духовних цінностей, оскільки саме вони складають основу мотиваційної сфери як особистості, так і суспільства в цілому.

Основними принципами виховання духовно-моральних цінностей є:

– *гуманістичний принцип*, що полягає у визнанні людини найвищою цінністю, розумінні дитини, доброзичливому ставленні до неї, довірі, прийнятті дитини такою, якою вона є, зміні її поведінки через позитив;

- *індивідуальний принцип* утверджує унікальність і неповторність кожної дитини, визначає її інтереси, потреби у житті;
- *альтруїстичний принцип* виявляється у безкорисливій любові і турботі про іншу людину;
- *принцип неперервності*, який характеризує процес виховання як такий, що триває протягом усього життя людини;
- *принцип цілісності* за яким консолідує зусилля усіх суб'єктів виховання в одну систему;
- *принцип наступності*, що забезпечує передачу із покоління в покоління досвіду засвоєння гуманістичних цінностей, які є базисом виховання і розвитку дитячої особистості;
- *принцип культуровідповідності* за яким здійснюється виховання гуманістичних цінностей відповідно до культурних умов суспільства;
- *принцип природовідповідності*, тобто виховання дітей з урахуванням їх індивідуальних особливостей, темпераменту, якостей, нахилів, здібностей, вікових особливостей, природних умов, соціального оточення, народних традицій тощо;
- *принцип педагогічної компетентності*, що полягає у доцільному використанні педагогічних форм, методів, доборів змісту, педагогічній тактовності;
- *принцип стимулювання* визначається вірою у сили і здібності дитини, її здатність досягти високих результатів, заохочення до самоорганізації, самовиховання і самовдосконалення;
- *принцип життєвої творчої самодіяльності* передбачає становлення особистості учня як творця свого життя, який здатен приймати особисті рішення, і нести за них відповідальність, повноцінно жити й активно діяти, постійно самовдосконалюватися, адекватно і гнучко реагувати на соціальні зміни;
- *принцип оздоровчої спрямованості* визначає здоров'язбережувальні компетентності як основи формування в учнів закладів освіти відповідального ставлення до власного здоров'я;
- *соціально-педагогічне партнерство* як оптимізація спільної діяльності на основі діалогової взаємодії і узгодженої співпраці між різними соціальними інститутами у соціальному захисті, супроводі, соціально-педагогічній підтримці вразливих категорій сімей та дітей, інших цільових груп; координація дій педагогічних, виробничих колективів, сім'ї, громадськості з питань навчання і виховання дітей, підтримки формальної, неформальної та інформальної видів освіти, а також різних форм освіти, зокрема дистанційної.

Отже, саме зараз пропонуємо нашим педагогам налагодити комунікацію з учнями щодо реалізації онлайн проектів для формування у них справжніх людських цінностей.

Для цієї діяльності можна скористатись такими інструментами:

- Платформа для дистанційної роботи classtime (режим доступу <https://www.classtime.com/uk/>)
- Дистанційна платформа zoom <https://www.youtube.com/watch?v=Sg4lZrifAxI&feature=youtu.be>
- репозитарій електронних освітніх ресурсів ЛІКТ, <https://disted.edu.vn.ua>
- Спілкування в освітніх спільнотах (зокрема у facebook – центр виховної роботи <https://www.facebook.com/groups/206780763071428/> та обласна учнівська асоціація «Авангард» <https://www.facebook.com/groups/1503977903261578/>. Зокрема, тут розміщено онлайн-курс “ДНК Лідерів” для лідерів учнівського самоврядування, он-лайн заняття гуртків

– Створення мультимедійного дидактичного матеріалу Sony Vegas <https://www.youtube.com/watch?v=rU5ToPtoo2I&feature=youtu.be>

Пропонуємо такі ідеї для організації спільної діяльності педагога та учнів:

- Онлайн заняття для лідерів учнівського самоврядування «ДНК лідера» (доступ у спільноті обласної учнівської асоціації «Авангард» <https://www.facebook.com/groups/1503977903261578/>)
- Онлайн проекти для учнівського самоврядування «Все буде добре», «Живімо за Українською Хартією вільної людини», «Онлайн майстерня для малят», «Твій психолог», «Допоможи бездомним тваринам». Мета цих проектів – творення нової соціальної справедливості, нової парадигми милосердя.. Концепції будуть обговорені, а в подальшому опубліковані під час вебінару з кураторами та лідерами учнівського самоврядування. На цьому вебінарі ми проведемо «марафон унікальних справ», де лідери учнівського самоврядування запропонують свої ідеї для проектів. Доступ у спільноті обласної учнівської асоціації «Авангард» <https://www.facebook.com/groups/1503977903261578/>)
- Важливим чинником є дистанційна робота позашкілля. Адже вона дає можливість дітям відволіктись від тривожних думок, знайшовши заняття собі до душі, зробити щось корисне, відчути свою потрібність... Прикладом такої діяльності може бути організований центром виховної роботи, захисту прав дитини та громадянської освіти спільно із педагогами закладів позашкільної освіти члендж #Писанки Тернопілля_єднають Позашкілля. Он-лайн заняття,

майстер класи, челенджі розміщуються у спільноті facebook – центр виховної роботи <https://www.facebook.com/groups/206780763071428/>. (щоденне оновлення)

- Онлайн майстерні керівників гуртків у спільноті facebook – центр виховної роботи <https://www.facebook.com/groups/206780763071428/>

Ми стоїмо на порозі нового світу. Яким він буде – залежить від усіх нас.

Організація дистанційної підтримки правовиховної роботи в умовах карантину

Важливо пам'ятати, що сучасний освітній заклад – не лише спільне бачення педагогів, учнів, батьків та кожної людини, яка взаємодіє зі школою, а і розуміння своєї ролі і ступені відповідальності перед майбутнім. Крім того, школа – це великий ресурс для громади, тому вона має бути відкритою, щоб батьки, громадські організації та просто небайдужі громадяни могли долучатися до освітніх дій і проектів. А учень має відчувати себе повноцінним членом громади.

Відтак, у новітній школі слід зробити акцент на основних аспектах моделювання наскрізного виховного процесу, спрямованого на формування системи цінностей школярів, їх особистісної життєвої позиції як громадянина і патріота своєї держави.

Таким чином, мету правового виховання варто спрямовувати не тільки до формування правової культури дітей шляхом накопичення правових знань, формування правових переконань, навичок правомірної поведінки. Вона має бути багатогранною і націленою на підвищення рівня правової освіченості учня, виховання почуття особистої гідності; віри у власні сили, самодостатності (булінг); поваги до себе та інших людей; поєднання правових знань із практичною діяльністю, тобто вміння дитини застосувати отримані знання у тій чи іншій життєвій ситуації; усвідомлення гордості за свою сім'ю, рід, народ; розуміння значимості кожного для своєї нації, держави.

Слід зауважити, що юридично грамотна людина – захищена, впевнена в собі. Вона вміло вибудовує собі щит самозахисту. А це дуже важливо у сучасному суспільстві.

Для проведення планомірної та систематичної роботи щодо ознайомлення здобувачів освіти зі своїми правами, для уникнення ситуацій їх порушення, для можливості захисту, відновлення порушених прав, поваги прав інших людей, сприяння формуванню високого рівня правової культури рекомендуємо стежити за інформацією Міністерства науки і освіти України, Міністерства юстиції України, громадської організації «Асоціація правників

освіти», Тернопільського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, а також використовувати репозитарій електронних освітніх ресурсів ЛІКТ, <https://disted.edu.vn.ua>, платформи ЛІКТ для проведення вебінарів <https://bbb.pmg17.vn.ua> та інших навчальних ресурсів мережі Інтернет (орієнтовний перелік наведено у додатку); заохочуємо долучатися до правопросвітницької рубрики для педагогів, школярів та їхніх батьків «Правова платформа» у спільноті «Центр виховної роботи» (Facebook) та відповідними матеріалами на сайті ТОКІППО.

Для глибшого та досконалішого здобуття правових знань радимо освітянам у нинішніх умовах заохочувати, за можливості, до співпраці в режимі OnLine фахівців: членів громадської організації «Асоціація правників освіти», працівників Тернопільського місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, юристів, працівників поліції, правників тощо.

Пропонуємо:

просвіта та профілактика (на веб-сайтах закладів освіти, в чатах, в онлайн групах педагогів/батьків/учнів в телеграм, Viber та інші).

Орієнтовна тематика: «Вплив зайнятості на зниження рівня тривоги й емоційного стану», «Як не піддатися загальній паніці», «Вплив засобів масової інформації на психіку дітей», «Поради щодо зберігання спокою», «Перебування в соцмережах під час карантину: фейки та перевірка фактів», «Як не перетворити дім на пастку для батьків та дітей – корисні поради», «Рекомендації для учасників освітнього процесу щодо заходів безпеки проти коронавірусу», «Як важливо навчитися опановувати себе та керувати своїми емоціями» та інші.

консультування індивідуальне, рідше групове (онлайн режимі, Skype режимі, телефонному режимі та інші).

Орієнтовна тематика: «Яким чином поліпшити соціальну ізоляцію?», «Які поради давати батькам і дітям під час карантину?», «Яким чином цікаво організувати спільне дозвілля?» , «Як розмовляти з дітьми про коронавірус?» та інші.

зв'язки з громадськістю (частково за допомогою доступних засобів зв'язку та телекомунікацій).

На жаль, не для всіх учасників освітнього процесу є радісною новиною побути разом з рідними. Хоча залишатися вдома – одна з ключових рекомендацій, яка максимально поширюється через усі канали комунікацій. Але власна домівка не завжди може бути найбезпечнішим місцем. Особливо, коли йдеться про тих, хто страждає від домашнього насильства. Тому радимо

дистанційно комунікувати з учнями! Та принагідно, нагадуємо, що Національна гаряча лінія з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації «Ла Страда – Україна» працює у звичайному режимі – безкоштовно, анонімно, конфіденційно. Всі можуть звернутися (або перенаправити до фахівців) за номерами: 0 800 500 335 (зі стаціонарних) або 116 123 (з мобільних), коли потребуватиме допомоги.

Що можна запропонувати дитині для організації змістовного дозвілля:

1. Ведення читацького записника.

Важливо використовувати при цьому творчий підхід: ілюструвати події чи зображувати героїв твору; придумувати власну кінцівку чи змінювати сюжет.

2. Ведення власного щоденника,

щосприятиме розвитку пам'яті, вмінню чітко, змістовно висловлюватись та рефлексувати.

3. Створення власного лепбука, книжки.

<https://uk.etcetera.media/lepbuk-yak-zrobiti-svoyimi-rukami-i-de-skachati-shabloni.html>

4. Творчі заняття(аплікації, вишивки, виготовлення ляльок-мотанок, вироби з паперу, тканини, глини).

5. Колаж бажань з вирізок старих журналів.

Форми і методи національно-патріотичного виховання у період дистанційної роботи освітніх закладів

Патріотизм як духовно-моральна цінність завжди виступав пріоритетним завданням функціонування держави, становлення суспільства, розвитку особистості. Його головним призначенням є консолідація суспільства для успішного вирішення широкомасштабних суспільно значущих проблем нації. У зв'язку з цим актуальності набуває проблема виховання у юних громадян патріотизму як почуття належності до країни, українського народу, гордості за державу, відповідальності за її долю.

Оскільки, в основу системи національно-патріотичного виховання покладено ідею розвитку української державності як консолідуючий чинник та розвитку суспільства й нації в цілому варто використовувати такі методи і форми роботи, які б об'єднували учнів, хай навіть і на відстані. Такими формами, безперечно, є інтерактивні.

Оригінальні форми і методи національно-патріотичного виховання в умовах карантину:

- **ПРОЕКТИ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЇ.** Дистанційне навчання дає можливість по новому опанувати різноманітні інтерактивні методи з використанням мультимедійних технологій. Запропонуйте учням самим виступити у ролі вчителя і створити навчальну презентацію за однією із проблемних тем: «Як бути патріотом в період карантину?», «Що станеться, якщо я зараз піду грати футбол із друзями?», «Як швидше подолати вірус?» і т.п..
- **ВІРТУАЛЬНЕ ВІДВІДУВАННЯ МУЗЕЇВ.** Самоізоляція – не означає, що ви не можете відвідати музей. У ці дні учні можуть повною мірою насолодитися віртуальними музеями України та світу, відвідати Помпеї за допомогою VR і познайомитися з contemporary art. Пізнати славне минуле України і досягнути українську історичну спадщину можна відвідуючи вітчизняні музеї: на офіційних сайтах практично кожного обласного музею є функція віртуальних відвідувань.
- **ІНТЕРВ'Ю.** Ця форма роботи можлива у двох варіаціях: перша – учні візьмуть інтерв'ю у своєї рідні стосовно, до прикладу, подій Помаранчевої революції; друга – вчитель візьме інтерв'ю у когось з шанованих знавців історії в прямому ефірі під час відео-конференції.
- **КВЕСТ.** Наприклад, квест «Знайди у себе вдома 10 речей, пов'язаних з українською символікою».
- **«КРОКОДИЛ».** Ігри і веселощі ніхто не відміняв – вчитель може зіграти з учнями в гру, наприклад, у варіацію «Крокодила», коли вчитель загадує учням певну історичну подію(і пише це у спільний чат), той, хто перший встигне відгадати – отримує 1 бал.
- **ДІЛИМОСЯ ЗНАХІДКАМИ.** Завдання для учнів – знайти в мережі оригінальний контент для проведення виховного заходу на патріотичну тематику і скинути його у спільний чат. Таким чином учні навчаються під час пошуку і читаючи «знахідки» інших. Вчитель лише координує процес.
- **Онлайн заняття «Я ЗАЛИШАЮСЯ ВДОМА, БО Я СВІДОМИЙ ГРОМАДЯНИН».** де в режимі онлайн-конференції вчитель розкаже і покаже учням важливість самоізоляції. Той факт, що все відбувається з допомогою техніки, дозволить вчителю під час тренінгу бути закадровим голосом, а діти будуть зосереджені на наочній інформації на екрані свого комп'ютера/телефона і в результаті зможуть краще освоїти матеріал.
- **ПРОЕКТ «ПОЯСНИ МОЛОДШОМУ».** де учні повинні будуть у формі презентації чи відеоряду пояснити своїм молодшим братам/сестрам або друзям що зараз відбувається у світі і чому це так важливо дотримуватися умов карантину.
- **ВІКТОРИНА У VIBER.** Це один із найзручніших додатків для швидкого зв'язку. З його допомогою проведемо вікторину стосовно найближчої

історичної дати цього місяця. Учні мають підготуватися самостійно до вікторини, а потім вже грати. Під час вікторини учні покращать свої навички з пошуку інформації та швидкості набору тексту, а також розвиватимуть критичне мислення.

- **ВЗЯТИ УЧАСТЬ У ОНЛАЙН-ПРОЕКТАХ АБО ОРГАНІЗУВАТИ ВЛАСНИЙ.** Наприклад, студенти Української академії лідерства запустили онлайн-проект ДОБРОДІЖ, мета якого – заохочення молоді до волонтерства і підтримки тих, хто цього потребує.

Організація навчальних занять з основ християнської етики та виховання за допомогою дистанційних технологій

«Виховання – це динамічна дійсність, це рух, що веде людей до світла», – на цьому наголосив Папа Франциск. Освітньо-виховний простір в умовах карантину повинен об'єднувати між собою різні виміри людської особи: навчання з життям, одне покоління з іншим, здобувачів освіти з вчителями, сім'ї з громадянським суспільством. «Це повинен бути альянс між мешканцями Землі та «спільним домом», про який ми зобов'язані дбати» (Папа Франциск).

Дистанційне навчання в умовах карантину – це можливість для формування не тільки таких якостей: активність, самостійність, самовдосконалення, самоорганізація, самоконтроль, творчість, але і чеснот: милосердя, співчуття, повага, послух, терпеливість.

Цінності – це також те, чого за жодних обставин не можна втратити, те, що не залежить від зовнішніх обставин – те, як ми хочемо жити, якими людьми хочемо бути, як відповісти на всі обставини, більшість із яких ми не обираємо.

Для організації дистанційного навчання варто скористатися вказівками та рекомендаціями Міністерства освіти та науки України.

Пам'ятайте: під час дистанційного навчання основне – не оцінити учнів, а навчити їх самостійно навчатися.

Використання медіа ресурсів з метою навчання та виховання здобувачів освіти дозволяють розширити педагогічні можливості педагогів, значно покращити подання та засвоєння матеріалу, робити заняття максимально інтерактивними, для того, щоб гаджети використовувалися як інструмент. Навчання доповнюймо офлайн активностями.

Пропонуємо добірку інтернет-ресурсів, які стануть у пригоді для дистанційного навчання та використання в освітньому процесі.

<https://gdz4you.com/pidruchnyky/6-klas/hrystyyanska-etyka/>

<https://www.teachkids.eu/ua/newtestament.html>

<https://www.voskresna.dp.ua/>

Конспекти уроків

<https://slovovchitelyu.org/>

<https://yrok.net/lesson/zbirnyky-konspektiv-urokiv/osnovy-khrystyianskoi-etyky/5/osnovy-hrystyjanskoi-etyky-5-klas-plany-konspekty-urokiv.html>

https://superschool.com.ua/load/na_vsi_klasi/5_klas/osnovi_khristijanskoji_etiki_p_lani_konspekti_urokiv_5_klas/2-1-0-4212

матеріали до уроків

www.yrok.net.ua/load/vchitelski_znakhidki/khristijanska_etika_v_ukrajinskij_kult_uri/khristijanska_etika_v_ukrajinskij_kulturi/230-1-0-4083

https://www.uace.org.ua/materiali?fbclid=IwAR3fTlNcFFYfZcRymbn07Bz2EKm_vZZNeCNrSfHjOquLSaR2hRy7F8sto8N4

<https://www.youtube.com/watch?v=8puVnhfftgA>

<https://www.youtube.com/watch?v=c6-w6wSGdso>

<https://www.youtube.com/channel/UC7EvEWTZQ6qnxYyIroUqPLw>

ігри, фільми, мультфільми

Організація роботи щодо формування здорового способу життя в умовах дистанційного навчання

Щоб привести в норму зміцнення здоров'я, освітні заклади повинні подбати про формування у кожного усвідомлення необхідності дбати про свій здоровий фізичний і психологічний стан, створити усі належні умови для підтримки і бажання бути здоровим, а також навчити користуватись вміннями і навичками на користь власного здоров'я.

В організації роботи дистанційного навчання слід звернути увагу саме на умови для покращення здоров'я учнів:

- створення позитивного психологічного мікроклімату, який ефективно впливає на процес навчання, виховання та здоров'я дітей;
- використання новітніх методик та програм для подальшого збереження та зміцнення здоров'я школярів;
- створення інформаційного простору з питань збереження здоров'я дітей;
- навчальні уроки та позакласні заходи на основі особистісно-зорієнтованого підходу;
- підвищення валеологічної культури харчування: у раціоні учнів споживання норм білків, жирів, вуглеводів, свіжих овочевих салатів, фруктів (свіжі та сушені), фіточаїв, фрешів;

- підвищення рухової активності: фізкультхвилинки, ігри, руханки, пальчикова гімнастика, гімнастика для очей, Дні здоров'я, години здоров'я;
- дотримування санітарно-гігієнічного режиму: тепловий, повітряний, вологе прибирання;
- боротьба зі стресами в дітей вдома, (проведення рольових ігор: як долати конфлікти, вправи на подолання стресових ситуацій).

Дитячі руханки, валеохвилинки для школярів середньої та старшої школи

Пропонуємо цікаві руханки, які неодмінно додадуть яскравості, а головне – користі роботі вдома. Особливо вони стануть у пригоді вчителю, класному керівникові, педагогу-організаторові, який працює з учнями середньої школи та старшої школи.

https://www.youtube.com/watch?v=cUmvYKFcP2g&list=PLElG6fwk_0UmWfbppU9Y_Qp8kOGDOvfDs&index=5

https://www.youtube.com/watch?v=Y1RCPEhzR70&list=PLElG6fwk_0UmWfbppU9Y_Qp8kOGDOvfDs&index=6

https://www.youtube.com/watch?v=8Of4_BSEM9Y&list=PLElG6fwk_0UmWfbppU9Y_Qp8kOGDOvfDs&index=20

https://www.youtube.com/watch?v=F_DhrpzzQw4&list=PLElG6fwk_0UmWfbppU9Y_Qp8kOGDOvfDs&index=27

https://www.youtube.com/watch?v=A09aJ3gvLWs&list=PLElG6fwk_0UmWfbppU9Y_Qp8kOGDOvfDs&index=3

https://www.youtube.com/watch?v=Hxaxd229Kt8&list=PLElG6fwk_0UmWfbppU9Y_Qp8kOGDOvfDs&index=15

https://www.youtube.com/watch?v=kPyxgTP0bZA&list=PLElG6fwk_0UmWfbppU9Y_Qp8kOGDOvfDs&index=12

https://www.youtube.com/watch?v=pcLMi59Pqhw&list=PLElG6fwk_0UmWfbppU9Y_Qp8kOGDOvfDs&index=13

https://www.youtube.com/watch?v=BicaLNUeoJQ&list=PLElG6fwk_0UmWfbppU9Y_Qp8kOGDOvfDs&index=14

<https://www.youtube.com/watch?v=n6fQpQ4c5qU>

<https://www.youtube.com/watch?v=6iJaHoVGPZI>

Особливості роботи з обдарованими дітьми в умовах дистанційного навчання

Дослідники обдарованості виділили такі загальні принципи складання програм для обдарованих дітей:

– Кожна дитина є неповторною. Тому для створення адекватної програми треба спочатку визначити сильні і слабкі сторони дитини.

- Дорослі повинні підтримувати дітей у формуванні їхньої позитивної «Я-концепції», знижувати їхню зайву критичність щодо себе.
- Сім'я має підтримувати обдаровану дитину у реалізації її задатків, разом зі школою повинна взяти на себе відповідальність щодо її освіти.
- Зміст програми має відповідати інтересам і потребам дитини, задовольняти різноманітні потреби у навчанні.
- Для забезпечення оптимального розвитку програма має передбачати повільний поступовий перехід з одного рівня навчання на інший.
- Програма має бути збалансованою і сприяти всебічному розвитку, враховувати потребу у фізичному та емоційному вдосконаленні, а також у спілкуванні.
- Програма мусить розвивати у дитини наполегливість у досягненні мети, цілеспрямованість.
- Навчання повинно проводитися під керівництвом досвідчених фахівців.
- У програмі має бути передбачена система оцінювання її ефективності, що дозволить оцінити відповідність даної програми потребам дитини і можливості досягнення нею необхідних результатів.
- Основною метою програми має бути розвиток творчих здібностей.
- Навчальний план для обдарованої дитини повинен бути спрямований на розвиток загальних можливостей дитини, а саме: пізнавальні можливості і навички, володіння великим обсягом інформації, великий словниковий запас, застосування засвоєного у новому матеріалі, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, виявлення прихованих залежностей і зв'язків, вміння робити висновки, вміння інтегрувати і синтезувати інформацію, прагнення до вирішення складних проблем, вміння розуміти складні ідеї, розрізняти тонкі відмінності, використання альтернативних шляхів пошуку інформації, здатність аналізувати ситуацію, вміння оцінювати як сам процес, так і результат, вміння передбачати наслідки, вміння міркувати, будувати гіпотезу, застосування ідей на практиці, здатність до перетворень, критичність мислення, розвинену допитливість.

Для успішної роботи з обдарованими дітьми учителю необхідно:

1. Використовувати у своїй роботі систему пошуку обдарованих і талановитих дітей.
2. Виявляти здібності учнів за такими параметрами:
 - характеристика уваги;

- особливості мислення;
 - характеристика пам'яті;
 - особливості темпераменту з урахуванням їх в організації навчальної діяльності.
3. Внести зміни до поурочних і тематичних планів, де передбачалась би цілеспрямована робота з кожною обдарованою дитиною.
 4. Використовувати на уроках мотиваційні установки, які орієнтують учнів на навчання «хочу все знати», а не «хай мене навчать».
 5. Використовувати на уроках самостійні творчі завдання, роботи пошукового характеру.
 6. Поєднати навчальні знання з науковим пізнанням: науковим пошуком істини, експериментуванням, спостереженням у природі, синтезом і аналізом природних явищ.

Поради учителю для роботи з обдарованими дітьми

Учитель повинен:

- Бути доброзичливим, чуйним, поважати право іншого бути не схожим на нього самого.
- Знатися на психології обдарованих дітей, відчувати їхні потреби та інтереси.
- Мати високий рівень інтелектуального розвитку.
- Мати широке коло інтересів і вмінь.
- Володіти почуттям гумору (але без схильності до сарказму).
- Бути жвавим і активним.
- Виявляти гнучкість, бути готовим до перегляду своїх поглядів і постійного самовдосконалення.
- Мати творчий нетрадиційний особистий світогляд.
- Мати досить високу самооцінку, позитивну «Я-концепцію».
- Бути емоційно стабільною людиною, тому що співпраця з обдарованою дитиною потребує великих емоційних витрат, а це — велике навантаження.
- Мати здібність до індивідуалізації навчання.
- Уміти модифікувати навчальні програми.

– Бути готовим до виконання різноманітних додаткових обов’язків, пов’язаних з навчанням обдарованих дітей.

– До обдарованих дітей треба ставитися спокійно. Вчитель повинен створити таку атмосферу в класі, в якій успіхи «зоряного хлопчика» (або дівчинки) викликали не почуття заздрості чи роздратування, а повагу з боку його однолітків.

Постійна недоброзичлива оцінка вихователя може призвести до втрати дитиною впевненості у своїх силах, тим самим приглушити здібності. Однак інша крайність «захвалювання» – викликає зарозумілість, що не менш шкідливо. Оцінка, яку дає педагог, має бути вимогливою, але доброзичливою, щоб зміцнювати віру в успіх.

– Треба допомогти такій дитині, тобто дати їй завдання складніше. Кожне наступне завдання має бути більш складним, ніж попереднє, і водночас посильним.

– Ефективне застосування методики самостійного опрацювання (дослідження) учнем нової теми. На півріччя кожен одержує свою серію завдань різної складності, які треба вирішити самостійно. Після цього поступово завдання розбирають усім класом.

– Якщо сфера інтересів і набір здібностей учня досить вузькі, завдання вчителя – розвивати ці здібності максимально, щоб у майбутньому ця людина була здатна професійно використовувати наявні в неї здібності і стати винятковою у своїй галузі.

– Талановитим дітям необхідне особливе середовище, необхідні труднощі, оскільки легкі успіхи за низьких вимог і загального слабого фону загрожують швидкою деградацією.

Поради батькам, які бажають розвивати здібності своїх дітей

1. Не стримуйте розкриття потенційних можливостей психіки.
2. Уникайте однобокості в навчанні та вихованні.
3. Не позбавляйте дитину ігор, забав, казок, створюйте умови для виходу дитячої енергії, рухливості, емоційності.
4. Допомагайте дитині в задоволенні основних людських потреб (почуття безпеки, кохання, повага до себе і до оточуючих), тому що людина, енергія якої скована загальними потребами, проблемами, найменше спроможна досягти висот самовираження.
5. Залишайте дитину на самоті і дозволяйте їй займатися своїми справами. Пам’ятайте, якщо ви хочете своїй дитині добра, навчіть її обходитися без вас.

6. Підтримуйте здібності дитини до творчості і співчувайте у випадку невдачі, уникайте незадовільної оцінки творчих спроб дитини.
7. Будьте терпимими до ідей, поважайте допитливість, реагуйте на запитання дитини. Навчати потрібно не тому, що може сама дитина, а тому, що вона опанує з допомогою дорослого, показу, підказки.

Батьки покликані допомогти дитині відкрити її життєве покликання, реалізувати себе як особистість. Вони не мають права втратити обдаровану дитину, бо, втрачаючи талант, обдарування, здібність, вони втрачають майбутнє. Тому батьки повинні бути терплячими, безмежно вірити в дитину, тоді ця дитина виросте хорошою творчою людиною.

Дистанційно учителям та класним керівникам у роботі з обдарованими дітьми рекомендується працювати у наступних напрямках:

- створення мультимедійних презентацій чи електронних варіантів лекції, супроводжуваних демонстрацією слайдів (створення архівів заходів (презентацій) для додаткових занять з учнями, зокрема з відсутніми на заняттях; розробка презентацій для Дня відкритих дверей; розробка презентацій, призначених для демонстрації колегам або на зборах батьків);
- створення веб-сторінок;
- надання учням і батькам можливості звертатися до освітніх ресурсів удома;
- відображення звітів про екскурсії, походи, навчальні та соціальні події з розміщенням фотографій та відео;
- допомога учням у виконанні самостійних досліджень, створення посилань на корисні освітні веб-сайти.

* Освітньо-творчий проект «Разом до прекрасного» України <https://youtu.be/ddHdgjzmGCO> ;

* **Всеукраїнський конкурс-рейтинг загальноосвітніх навчальних закладів по роботі з обдарованими дітьми «Школа – джерело талантів»** <http://talant.iod.gov.ua>;

* **Всеукраїнський конкурс «Творчий вчитель – обдарований учень»** <http://teacher.iod.gov.ua> .

Показчик корисних Web-сайтів

Назва установи	Web-адреса
----------------	------------